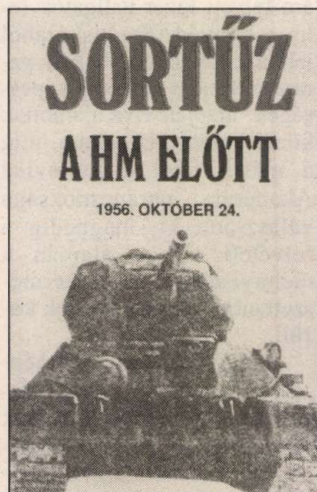

Ami a NAP TV adásából és a „Sortűz a HM előtt” című könyvből kimaradt

Az előzményekről

A tévében lefolytatott beszélgetést **Eörsi Lászlónak** a legnagyobb példányszámú napilapban február 9-én megjelent „Mese egy sortűzről több tételben” alcímű cikke előzte meg. Nem kétséges, hogy az írást mások sugallták **Eörsinek**. Az alapcél a cikkben is az volt, hogy röviden elintézni a könyvet, megingatni az emberek hitét abban, hogy 1956. október 24-én a HM előtt belelőttek a fegyvertelen tüntetőkre, majd rátérni a könyv egyik szerzője (Berki) lejárására, aki az utóbbi időben gyakran ír leleplező cikkeket, tanulmányokat az 1956-os eseményekről, a megtorlásról, Kádár és társai nemzetrontó politikájáról stb. El kell hallgattatni! „...Az a benyomásunk támadhat, mintha Berki úr mindig a felkelőkért, a forradalomért lelkesedett volna...” - írja **Eörsi**. Rosszindulatú és mások által sugallt, átgondolatlan, de nagyon is célratörő szándékkal megírt cikkében, túllépve minden erkölcsi normát, belegázolt emberi becsületembe, ismeretlenül. Így ír: „...

1993. február 11-én a NAP TV-ben „Volt-e sortűz a HM előtt 1956. október 24-én?” címmel tizennyolc perces beszélgetésre került sor. A beszélgetés után felhívott valaki és azt bizonygatta, hogy a szervezőknek és **Eörsi Lászlónak** nem az volt a célja, hogy a sortűz ténye bizonyítást nyerjen, hanem az, hogy engem lejárassanak. Ma a kormányellenes és a haladást gátló erők módszere az, hogy sok kérdést tárnak a nagyközönség elé, de nyitva hagyják azokat, illetve kételyeket keltenek az emberekben - mondotta. Ezt az elmúlt 2-3 napban sokan megerősítették.

Még 1988-ban is hűen tartotta magát pufajkás hagyományaihoz...” Nekem ilyenek nincsenek és egy 1956-os szakértőnek sok-sok más mellett azt is illik tudni, hogy kik voltak a pufajkások 1956. decembere és 1958. között. Amikor 1992 áprilisában valaki 1956-os szakértőnek nevezte **Eörsit**, óvatosan célzást tettem rá, hogy ma ezt túlságosan sokan állítják magukról. A február 11-i tévébeli beszélgetésünk után nem óvatoskodom, hanem kimondom: az Isten mentsen meg bennünket azoktól a szakértőktől (minden területen), akik a szakma legalapvetőbb kérdéseit sem ismerik, de szakértőknek hiszik és mondatják magukat.

A sortűzről és a könyvről

Nem indítunk vitát arról, hogy volt-e sortűz vagy nem. Ez sokak által bizonyított tény, azok is elismerik, akik a HM-ben szolgáltak, és azok is, akik ott laktak. Sokan meghaltak és még többen megsebesültek. Csupán **Eörsi** úr állítja (talán egy hadtörténész alezredes su-

gallatára), hogy „... az ismeretlen szándékú civilek konkrét fenyegetést jelentenek az objektumra... és a fegyverhasználatot döntő részben a fegyvertelen (ez **Eörsinél** idézőjelben szerepel, tehát azt sugallja, hogy fegyveresek voltak) civilek meggondolatlansága idézte elő...” Ezt nem akarom minősíteni. Döntse el az olvasó, hogy mit is állít **Eörsi**?

Mivel engem arra kért fel Horváth Lajos, a szerkesztő, hogy az előzményeket vázoljam és a sortűz megtörténtét bizonyítsam, erről írtam. Ebbe nem fért bele sem az 56-os sem a bővebb életrajzom. Abban sem vagyok biztos, hogy ez érdekelt volna valakit. Más a helyzet Horváth Lajossal, aki ott volt mint felvonuló és kétszer sebesült a „nem is volt” sortűznél.

1956 decemberében a vezérkar főnökének parancsára minden katonai parancsnok jelentést tett írásban az októberben történekről, a saját és az általa vezényelt alakulat tevékenységéről. A Hadtörténeti Levéltár 1956-os gyűjtemény 1. és 8. csomójában található - elsősorban - azok a jelentések, amelyeket a HM vezetői írtak a sor-

tűzről. Elismerik a sortűz megtörténtét azok, akik a Vörös Csillag nyomdában voltak, és szóban és írásban is nyilatkozott erről dr. Sárközi Endre volt hadbíró ezredes, aki ebben az időben a HM-ben volt. A vezérkar szervezési csoportfőnöke leírta, hogy ő szervezte a rohamcsoportot és a tisztek megrohanták a tiszt lakóház udvarát, ahol szerinte „...két menekülő támadót agyon is lőttek”. Nyilatkozott a híradófőnök, a közlekedési osztály vezetője, aki szerint „...sok áldozatot követelt a HM előtti sortűz”. Ő is írt a rohamcsoportról. A harcképzési csoportfőnök állítja, hogy „...a tömegből kb. 8 fő meghalt”. K. Miklós akkor 23 éves postás levélben írta le, hogy „...24-én délelőtt 9 és 10 óra között ... a kapu irányában ...halottak fekszenek nagyjából sorba rakva... számukat 30-nál többre becsültem...” Ezt a levelet **Eörsi** szerint „...írhatta az unokahúgom is”. Ennek az a hibája, hogy K. Miklóst közben megismertem. Itt él Budán! A sortűzről nyilatkoztak az ott lakók is, akik még 25-én is a kapu előtt látták a halottakat. A mentők vallo-mása ebben az ügyben nem perdöntő, mert a HM-nek voltak sebesültszállító kocsijai, a halottakat pedig a halottszállítók vitték el. Elismerték a sortűzet 1992-ben Malosenko altábornagyék (akkor ezredes) is. Ők nem állították, hogy a „támadónál” fegyver volt. Nem sebesült és nem halt meg egy szovjet katona sem. Semmi kétség tehát. A sortűz megtörtént, de az emberek hitét meg lehet ingatni, ha nagyon akarjuk. Én 1963-1976 között abban a házban laktam és a tér felőli oldala a föld-

szintől a tetőig szítává volt löve még akkor is, amikor elköltöztem onnan. Emlékszik erre az eseményre Tóth Elemér volt műszaki főhadnagy, az október 31-én megválasztott Honvédelmi Bizottmány tagja is. Ő sokkal többre becsüli a halottak számát mint én. A Statisztikai Hivatal jelentése szerint az V. kerületben összesen 91 ember halt meg. Olyan igaz ez, mint az, hogy Salgótarjánban 46 halott volt, mert 85-öt lehazudtak a 131-ből.

Ami a könyvből kimaradt (önvallomás)

Nem vagyok benne biztos, hogy Eörsi úr olthatatlan vágyát kielégíttem az 1956-57-es múltam feltárásával, mivel a részletek elmaradnak. Eörsi úr a már jelzett tévébeszélgetés során felolvasott az én eláztatásomra néhány sort a Magyarország 1990. évi 27. számából, melyben az ellenégeim az 1958. február 28-án kelt kérelmemet tették közzé. Az írás már 1990-ben is jó szolgálatot tett azoknak, akik előzőleg párt- és politikai munkási funkciókban szolgáltak a hadseregben, de 1989-ben és 1990-ben, ejtőernyősökként, új beosztásokhoz jutottak, miközben sok tíz szaktiszt vált meg alakulatától mint felesleges (Kecskemét, Szentkirályszabadja stb). 1990. január 15-én ezt szavá tettem a miniszternél, mint a köztársasági elnök tanácsadója. A miniszter ingerülten megkérdezte, hogy mi bajom nekem a politikai tisztekkel. Megválaszoltam. Áprilisban és májusban szó volt arról, és ki is szivárgott (nem tőlem), hogy visszamegyek a hadseregbe. A miniszter közvetlen közelében szolgált politikai munkások és személyügyiiek lábbal tiporva a személyiségjogokat, a törvényt (ezeket nem nekik találták ki) kiemelték a személyi gyűjtőmből az említett nyilatkozatot és elküldték hat lapnak. A hatás nem maradt

el. Azok is elhúzódtak tőlem, akiknek addig terveik voltak velem.

Az 1958. február 28-án született írásra nem emlékeztem, de amikor nyomtatásban megláttam, visszajöttek az „emlékek”. 1956 őszén Tatán szolgáltam, de október 23-a Pécsért szabadságon. 25-én kb. harmincan jöttünk össze a pécsi laktanyában. Állandó vita folyt közöttünk. 27-én Mohácsra rendelték bennünket a 28-ra tervezett tüntetés megakadályozására. Beszorultunk a rendőrség épületébe, melyet a többszörös tömeg megtámadott. Társaim valamennyien lőni akartak. Nem én voltam a parancsnok, de kimentem és szóltam a tüntetőkhöz, akik nem húztak fel, mint azt a társaim jóslták, hanem megnyugodtak. Ezért, és a Pécsért történekeért később három tiszt feljelentett.

December elején Tatabányára vezényeltek karhatalmi szolgálatra, ahol 1957. március 12-ig szolgáltam, mint szakasparancsnok. December 6-án a csoportommal nem álltam a Beer őrnagy által vezényelt pufajkások pártjára, akik este belelőttek a tömegbe, Beerék feljelentettek és követelték a leváltásomat Usztától. Siló F. százados barátom, Uszta segítőtje, a tűzbe dobta az írást. Ez már a második alkalom lett volna arra, hogy elévülhetetlen érdemeket szerezzek magamnak.

Az általam vezetett csoport tagjai a 3 és fél hónap alatt nem vertek meg senkit, nem gyűjtöttek be szökött rabokat és fegyvereket. Mindezt ma is bizonyítják az ottani lakosok és a vājár-aknász iskola volt hallgatói, akikkel ma is van kapcsolat. A tatai karhatalmisták mindent elkövettek, hogy belém kössenek, bizonyítékokat szerezzenek ellenem és lefogjanak. Orosz és magyar tiszteket, növendékeket uszítottak rám, hogy provokáljanak, kössenek belém.

1957. március 12-én Bu-

dapestben, az Egyesített Tiszti Iskolán kaptam tanszékvezetői beosztást. Április 18-án kértem az MSZMP-be való átigazolásomat, de csak júliusban tárgyalták azt, majd szeptemberben kizártak. Közben feljelentett hét tiszt, két növendék, egy polgári alkalmazott és négy bányász. A vádak: a mohácsi sortűz megakadályozására, Pestre, majd a Mecsekbe akartam menni harcolni, átálltam, azonosultam az ellenforradalmárok céljaival stb. Júniusban már csak szükséglakást kaptam. 12 család főzött egy konyhán, 4 család használt egy fürdőszobát. Ez már a megtorlás része volt.

Augusztus 20-án mintegy 15000 személy kapta meg a Munkás Paraszt Hatalomért Emlékérmét. Az 1957. szeptember 19-én kelt 0260. Szü. Csf. számot viselő minisztertanácsai előterjesztés szerint 57 fő érdemtelenné vált az emlékérem viselésére. Az én nevem ezek között szerepel és nem az előzőek között. Bizonyosan nem azért, mert „...nagy ügybuzgalommal tevékenykedtem a karhatalomban...” (idézet Eörsitől). Nem volt elég ez sem! 1957 végén a tanszék kiemelkedő eredményei ellenére leváltottak és 6 fizetési fokozattal alacsonyabb beosztásba helyeztek, vidékre. Két hét alatt két leszerelési kérvényt adtam be. Kb. másfél hónap múlva közölték velem, hogy nem szerelnék le. Mert fizetést kaptam, becsülettel dolgoztam és felfigyeltek rám. A parancsnok politikai helyettese és a pártbizottság titkára (Tóth és Medics) javasolták a pártba való visszavételemet. Ekkor írtak velem szinte diktálásra és kapkodva egy kérvény-félélet, mely tele van dátumhibákkal és igaztalan állításokkal. Ez utóbbi nem zavart, mivel egyrészt senki nem ismert sem ott, sem a hadsereg pártbizottságnál, másrészt a pártot sem az igazság érdekelte, hanem az az egy mondat, melyben azt mondtam ki, hogy párt-

tagként akarok élni és dolgozni. Tagjelölt lettem, pedig akkor nem voltak ilyenek.

Ami 1957 után történt

1958 őszén Budapestre helyeztek az akkor alakuló ezredhez. Nem volt nehéz már az első hónapokban az élre kerülnöm, mivel nem voltak a kiképzés tervezéséhez és a hadművelati tervezéshez értő tisztek, így nélkülözhetlenné váltam. 1961 őszén egy véletlen folytán megkaptam Aszódon az ezred törzsfőnöki beosztást. Hihetetlenül sikeres két év állt mögöttem, amikor Imre Gábor, a hadművelati csoportfőnök néhány napot a gyakorlatunkon töltött. Hadművelati főtiszti helyet ajánlott. Kapva-kaptam utána. Egy év múlva alosztályvezető voltam. 1966 őszén Imre tábornok javaslatára beiskoláztak a moszkvai Vezérkari Akadémiára. 1969 őszén osztályvezetői helyet várt. 1978 őszén, 49 évesen, tábornoki rangot kaptam. Mások ezt 35-40 éves korban megkapták. 1987 végén egyik napról a másikra otthagytam a hadsereget, mert megint le akartak építeni egy új fővadász javára, mint 1976-ban tették. Megelégedtem.

1987 óta 56-ot kutatom. Pufajkás múltam nincs és soha nem voltam büszke arra, hogy a karhatalomban szolgáltam, de kényszerített az adott helyzet. Mindig szégyelltem ezt a három és fél hónapot még akkor is, ha mi senki ellen nem alkalmaztunk erőszakot, mivel a pusztá jelenlétünkkel is hozzájárultunk egy elnyomó, nemzetellenes kormány hatalmának megszilárdulásához.

Berki Mihály

(Mivel a szerző - álláspontja szerint - nem kap lehetőséget írása közzétételére a vele vitában álló lapban, ezért a Magyar Honvéd helyt adott véleménye kifejtéséhez. A szerkesztő.)